

'Prijs van Tilburgse interventie proefschrift Cabbolet is te hoog'

Univers berichtte 14 februari over de gang van zaken rond de beoogde promotie van Marcoen Cabbolet met de hoogleraar Harrie de Swart als promotor. Wat mij opvalt, is dat de bestuurders zowel in Tilburg als in Eindhoven incorrect hebben gehandeld. Het duo Cabbolet/De Swart heeft daarentegen zeer onhandig geopereerd, maar is daarvoor buitenproportioneel gestraft.

Om met het laatste te beginnen. De promotiecommissie, die in Tilburg over het manuscript van Cabbolet oordeelde, kwam tot één onthouding en één kritisch rapport gevoegd bij een positief oordeel. Het gebeurt wel vaker dat leden van een promotiecommissie bedenkingen hebben bij een proefschrift. De promovendus zal de gesignaleerde knelpunten dan moeten oplossen. Dat leidt vaak tot vertraging, maar niet noodzakelijk tot afstel van de promotie. De extra vergadering van de promotiecommissie die nu nodig was werd, zoals in *Univers* is beschreven, pas na de oorspronkelijk geplande promotiedatum uitgeschreven door de verantwoordelijke bestuurder. Dat is een belediging voor de promotor en de promovendus. Daarmee stond immers vast dat het proefschrift niet op de geplande datum zou kunnen worden verdedigd.

Desondanks was het niet zo handig dat de promotor erin toestemde dat de promovendus zijn proefschrift terugtrok uit Tilburg en het in Eindhoven wilde gaan verdedigen. Waarom niet? Omdat vanaf dat moment de 50.000 euro promotievergoeding aan de neus van de universiteit voorbij dreigde te gaan. In zo'n geval dreigt

het risico dat er mechanismen in werking komen om de promovendus elders niet te laten slagen, of om hem/haar terug te halen.

Vervolgens werd in Eindhoven het manuscript door een nieuw gevormde commissie unaniem goedgekeurd en een datum voor de verdediging vastgesteld. Voor die datum ontving het college van bestuur in Eindhoven echter klachten over de kwaliteit van het proefschrift. Het college won daarop buiten het medeweten van de promotor om, nog andere rapporten over het manuscript in, waaronder bij de Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft. Dat was incorrect, maar ook merkwaardig: als Nobelprijswinnaars zich over alle Tilburgse proefschriften gaan buigen, zouden wellicht veel minder daarvan de eindstreep halen, zeker als zo'n Nobelprijswinnaar zo briljant is als Gerard 't Hooft. De meeste proefschriften worden namelijk geschreven door gewone stervelingen en niet door genieën. Een proefschrift is niets meer dan een bewijs dat de schrijver in staat is zelfstandig onderzoek te doen van een voldoende niveau. Het lijkt mij voor de hand liggend dat 't Hooft andere criteria heeft voor 'voldoende niveau' dan Harrie de Swart. Cabbolet was echter niet naar 't Hooft gestapt, maar naar De Swart als promotor.

Hoe dan ook, toen De Swart geconfronteerd werd met de harde kritiek van 't Hooft op het manuscript van Cabbolet, reageerde hij, onder meer, met de opmerking dat het proefschrift in Tilburg wel welkom zou zijn. Hij had een reden om dat te zeggen, maar de uitspraak was beslist onhandig omdat hij daarmee suggereerde dat proefschriften die voor iemand als 't Hooft onaanvaardbaar zwak zijn

wel goed genoeg zouden zijn voor Tilburg. Voor mij was het dan ook wel begrijpelijk dat de Tilburgse rector hard reageerde in een ingezonden brief in *Univers*, al vond ik zijn opmerking dat het gedrag van De Swart richting het Eindhovense College voor Promoties 'als misleidend en in strijd met de academische mores moet worden gekarakteriseerd' overtrokken. De rector had zijn punt gemaakt en kunnen stoppen, maar hij ging verder. De Volkskrant schreef op zaterdag 9 februari een artikel over deze affaire onder de kop 'Tilburg wees dissertatie af'. In dat stuk komt de rector uitgebreid aan het woord. Zo onthulde de rector dat hij zelf de bron was geweest van de klachten bij Eindhoven over het manuscript. Naar zijn zeggen had hij het Eindhovense college van bestuur ingelicht over de 'twijfelachtige kwaliteiten van het proefschrift' op basis van 'een oude afspraak tussen universiteitsbesturen elkaar op de hoogte te houden over gestrande proefschriften'. Of er zo'n afspraak is weet ik niet, maar het zou zeer merkwaardig zijn: iedere promotiecommissie dient weer zijn eigen oordeel over een proefschrift te vellen, daar hebben de leden van een promotiecommissie het oordeel van een andere universiteit niet bij nodig.

In ieder geval, de suggestie van de rector dat het manuscript in Tilburg al was afgewezen, dan wel 'gestrand' was evident niet waar. De commissie had daar immers niet meer over vergaderd. De klacht van de Tilburgse rector bij zijn Eindhovense collega, en de landelijke publiciteit die daarop volgde, heeft er wel voor gezorgd, zo lijkt het, dat Cabbolet zijn manuscript nergens meer in Nederland kan verdedigen. Zonder Tilburgse interventie, zou

Cabbolet gewoon gepromoveerd zijn. De natuurkunde zou misschien niet vooruit geholpen zijn, maar *who cares?* Er worden heel veel artikelen in heel veel toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften geschreven die de wetenschap ook niet vooruit helpen en na een aantal jaren alweer vergeten zijn. Dat is een onvermijdelijk gevolg van de (massale) methode van wetenschapsbeoefening van de 20e en 21e eeuw. Als we dat niet willen, moeten we elite-universiteiten oprichten waar alleen de beste geesten mogen studeren en werken.

Om de suggestie van academische inferioriteit te vermijden, is onze hoogleraar De Swart door het college in de hoek gezet. Erger is dat, ondanks het feit dat zowel in Tilburg als in Eindhoven promotiecommissies in meerderheid gunstig hadden geoordeeld over het manuscript van Cabbolet, zijn academische werk waar hij tien jaar aan gewerkt heeft, is vernietigd. Deze prijs voor het in stand houden van de reputatie van onze universiteit vind ik erg hoog.

Harrie Verbon, hoogleraar Openbare financiën, Universiteit van Tilburg